

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.,
Nux. Augenfeld & Emerio Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tariful
și învială. — **REGLAMUL** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA” iese în de-care 41
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Se primește la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-mii obiceiori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
N. 30. etajul
15 Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dinușul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 231.

Brașov, Joi 20 Octomvrie (2 Noemvrie)

1905.

Vremuri extraordinare.

Brașov, 19 Octomvrie v.

Nici-odată deținătorii puterii, ca-
petele încoronate, n'au înțeles pe de-
plin glasul timpului și forța lui mo-
trice, decât constrinși sub presiunea
evenimentelor. Așa s'a întâmplat mai
întotdeauna la apus ca și la răsărit, la
mădă-nopțe, ca la mădă-di. Deosebi-
rile, ce s'au arătat ici-colo, nu schimbă
nimic din adevărul de mai sus.

Și noi cei ce trăim sub oblădui-
rea dualistă vedem ađi o astfel de
aparițiune. Manifestul cătră șeful no-
ului guvern Fejervary nu este nici
el decât un făt al situațiunii ce a
constrâns coróna de a lua măsuri ex-
traordinare față cu cele ce se petrec
în Ungaria. Decă acest manifest, care
se ocupă de rânduiala constituțională
a țării, pe care vré s'o restabiléscă,
nu conține aprópe nimic mângăetor
pentru marile masse ale popórelor țării
carí laudă pe Dumneđu și pe stă-
pânitorul lumesc în altă limbă — de-
căt a poporului privilegiat căruia, i-se
adreséză cuvintele regale — n'are să
surprindă pe nimeni.

Pentru a-ne explica acest fapt,
trebuie să conchidem, avénd in ve-
dere axioma de mai sus, că din par-
tea acestor măsuri, cari graesc alte
limbi decât a statului, nu s'a făcut dela
1867 încóce nici un fel de presiune asu-
pra corónei, ca acésta să se simtă
îndemnată a-se ocupa în special de
sórtea lor.

Ba dimpotrivă, ce vedem ici colo ca
resultat al sfaturilor înțelepte, al celor
cu cale și fără cale? Deoparte se
dice, că lozinca trebuie să fie aceeași
de mai de mult „să trăiască Impé-
ratul”. De altă-parte se spune, că nu
póte fi nimic mai cuminte decât ca
Românii noștri să alerge de bună
voie sub stégurile armatei și să nu
mai aștepte să-i cheme după legea
recruților, căci asta-i lealitatea Ro-
mânului.

Cum vine cum nu, dér manifes-
tul cătră Fejervary nu amintescése ni-
mic de cei cari de sute de ani a-
lérghă cu credință sub stég. Vorbesce
însé cu atât mai lámurit de progra-
mul cu care voescé să fericéscă țera
constituționalicesce guvernul reactivat,
spunénd, că acest program a primit
chiar aprobarea prealabilă a corónei.

Marea obște poliglotă a țării aș-
téptă cu încordare publicarea acestui
program. Acésta se face. Și iată că
epurile, ce iese diu tufă, apare exclu-
siv numai în blana tricoloră a rassei
privilegiate. Vorbesce programul și
de armată; dér grija ce o arată pen-
tru ea numai pe poligloti nu-i pri-
vesce, ci totă îngrijirea oblăduirii se
concentréză în nisuiņa de a face
dintr'o armată poliglotă cu incetul o
armată, care să fie instruită și con-
dusă numai în limba și în spiritul
maghiar.

Acésta să fie recompensa celor
ce își manifestă la tóte ocaziunile lea-
litatea lor cătră instituțiunea armatei
și credința cătră supremul ei șef?
Dér óre bine facem cei ce stăm și
nici sub presiunea vechiului obicei

— mulți îl numesc tradițiune — de
a ne arăta când suntem comandați
în „gledă” totdeuna numai veseli, vo-
ioși și mulțumiți? Bine facem că nu
ne gândim și noi — cel puțin ca as-
piranți de ómenii politici rívnitori a
da poporului crescere politică — la
învățămintele istoriei, ca să ne putem
da mai bine sémă, de ce copilul care
nu plânge, nu capétă să sugă, și de ce
celui care apare totdeuna înaintea ta
cu un suris de voie bună și mulțu-
mire, nu te îndurí să-i adreseđi in-
trebarea: cum îți merge?

Este un gând, care vine și se
re'tórce și ne frământă creerii ca
într'un vis, compus din lanțuri lan-
țuri de vedenii și simțiri ce se repetă.
La toți le-a venit vreodată acest gând,
puținí însé au căutat să-și dea bine
séma de el.

Când s'a pus în mișcare alaiul,
care a dus memorandumul la Viena, se
părea că Românii au înțeles rostul
dicaliei, că cel ce cere nu pieré.
Dér după-ce deputațiunea n'a fost primită și
ministrul unguresc al curții a închis
ușa înaintea ei, conducători ei s'au
aflat totuși „determinați” de a adresa la
palat telegrama aceea curióasă, a că-
reia sens era, că Românii pentru do-
cumentarea lealității lor vor fi gata a
săruta întotdeuna chier și varga cu
care au fost bătúți.

Trecură de atunci un șir destul
de lung de ani și éta că Românii
sunt și ađi cu totul uitați și în pro-
gramul noului guvern li-se pregătesce
ceva, ce sémănă mai mult a mor-
mément decât a viétă.

Trăim în vremuri extraordinare.
Noi aici sub regimul dís constituțio-
nial n'am ajuns încă nici așa departe
ca să ne putem bucura de deplina
libertate individuală, de libertatea cu-
vântului și de intrunire. Încă nici ađi
nu ne este permis a ne vedé de pă-
surile nóstre politice, intrunindu-ne
ca Români pentru apérarea interese-
lor nóstre de viétă. Decă ađi se țin
adunări de popor ici și colo, aceste
sunt admise numai ca adunări incu-
lore de alegători în așteptarea, că vor
sprijini reforma electorală plănuită de
guvern—care, cum ne arată programul
—e cu ascuțișul îndreptat tot în con-
tra noastră.

Se póte și aceea să rămnim în
curénd la libertatea ce va domni
în pravoslavnică Rusie! Ne-a rămas nu-
mai „terenul parlamentar” ce ni-l pre-
gătesce tovărășia Fejervary-Kristoffy,
luând tóte precauțiunile ca să ne
încăm în valurile maghiarismului
„alcătuitor de stat”.

Unde sunt Românii, cari în vre-
muri retrograde, nu ca cele de ađi,
au sciut să înțelégă, că împlinirea da-
toriei este și trebuie să fie împreu-
nată și cu drepturi, ce-i compet cetă-
țenului și poporului, drepturi ce
reclamă recunóscere și respectare?

**Cestiunea controlului financiar în Ma-
cedonia** Diarul ministrului de externe aus-
tro-ungar »Fremdenblatt« spune, că sciri
sosite din Constantinopol lasă a se spera,
că Pórta ar renunța la resistentă înainte
chiar ca mijlóce mai energice să se fi in-
trebuințat de cătră puteri. Ar fi de dorit

adauge diarul vienes, că această speranță
să fie realizată, pentru că consiliul
diplomatic se nu fie părăsit. Puterile
se ocupă acum de mijlócele pentru a sili
Turcia să cedeze.

Din Constantinopol se telegrafiază că
rapórtele telegrafice sosite de la căți-va am-
basadori ai Turciei, spun că puterile sunt
cu totul de acord în cestiunea contrulului
financiar în Macedonia. Comentariile pres-
sei în acésta cestiune par a produce im-
presiune în locurile competente. Consiliile
de miniștri de la 28 și 29 Octomvrie st.
n., s'ar fi ocupat de acésta cestiune, totuși,
o decesiune nu este încă iminentă.

Conflictul greco-român. Diarul francez
»Le Temps« primescé din Bucuresci urmă-
torea: În vederea conflictului greco-român,
se dá o mare importanță în cercurile poli-
tice faptului, că Sultanul a acordat d-lui
Cantacuzino, prim ministru, d-lui general
Lahovary, ministru de externe, și d-lui Ta-
ke Ionescu, ministru de finanțe, marele
cordon »Osmanie«. Se interpretéză acésta ca
o aprobare a politicei României și ca o
atitudine favorabilă a Porței în cestiunea
Românilor din Macedonia.

Dela congregațiunea din Brașov.

(Urmare.)

La propunerea avv. Carol Adam, au-
narea decida a se intra imediat în discu-
țiunea asupra reprezentațiilor și curen-
delor sosite dela alte municipii în cestiuni
economice și politice.

Advocatul și dep. independist Dr. Za-
kariyas cere, să se cetéscă cel puțin vre o
patru din reprezentațiile sosite la adresa
comitatului, ca să afle toți ce conțin. La
întrebarea presiului, adunarea decide să
nu se cetéscă nici una din reprezentații,
pe motivul, că comisiunea administrativă
le-a desbătut și că sunt în genere cunos-
cute. Dr. Zakariyas protestéză contra ace-
stei procederi.

În ce privescé reprezentațiile de cu-
prins politic, precum cererea de a se re-
fusa dările și recruții, de a se da vot de
neîncredere guvernului, de a se cere pu-
nerea guvernului în stare de acușiune,
de a se opri cântarea musicelor militare
în biserică, și de a-se elimina »Gott er-
halte«, de a-se pronunța cu privire la
ofensa adusă șefilor coaliției în audiența
dela 23 Sept. etc.—comisiunea permanentă
a propus, ca tóte aceste reprezentații să
se ia numai simplu la cunoscință.

Motivele acestei hotăriri le-a desfă-
șurat viceșpanul Dr. Jeckel, dicénd că co-
misiunea permanentă a fost de părere, că
municipiul nu póte sprijini nici o politică
de partid și că crede de a sa datorie, de
a susține ordinea și legile, nu însé a ațița
poporațiunea prin manifestări politice. Mu-
nicipiul Brașov e gata a face tot pentru a
ameliora situațiunea critică de ađi. Crede
însé, că scopul acesta se va ajunge mai
curénd prin muncă culturală, decât prin
agitațiuni politice. Tot așa comitatul nos-
tru póte lua cel mult la cunoscință cu-
rendele, cari se referă la refuzarea de a
primi dările plătite de bună voie și la pre-
sentarea recruților de bună voie.

În ce privescé reprezentațiunile de
natură economică, precum e desvoltarea
administrației, serviciului de pompieri, vi-
ceșpanul declară a le sprijini cu cea mai
mare căldură.

Dechantul Iuliu Moor, cerénd cuvén-
tul declară, că el și cu soții săi nu sunt
îndestuliți cu propunerea comisiunei per-
manente, de a-se lua reprezentațiile sim-
plu la cunoscință. Sentimentelor lor ar
coréspunde numai, decă s'ar lua la cunos-
cință în mod pârținitor, și decă la o parte
din ele comitatul ar răspunde, urmând

apelului ce-l conțin. Cu tóte acestea, avénd
în vedere că este de interes pentru co-
mitat, ca să nu se tulbure buna înțelegere
prin tre locuitorii săi, vorbitorul și con-
soți sunt gata a-se mulțumi cu aceea,
de a-și precisa aici punctul lor de
vedere, și adreséză majorității numai
o singură cerere. Și acésta este, că în pri-
vința curende, care vorbesce de audiența
impérătéscă de la 23 Sept., adunarea să
enunțe, că ia la cunoscință cu regret cele
petrecute la acésta audiență. Nu e vorba
aicea de coaliție și nu de un partid séu
altul, ci de ofensa ce s'a adus națiunii
maghiare, prin modul cum au fost tractați
conducătorii majorității parlamentare.

Dr. I. Zakariyas apéră punctul de ve-
dere al coaliției într'o vorbire mai lungă
și plină de temperament. În decursul vor-
birei încercă să cetéscă din cuvént în cu-
vént reprezentațiunea comitatului Somogy.
Se interdice însé cetirea, observându-se din
sinul adunării și din partea presiului,
că printr'asta se calcă hotărirea de mai
nainte a adunării, ca să nu se cetéscă re-
prezentațiile. Pledând pentru programul
coaliției, Dr. Zakariyas dize între altele, că nu
mai póte fi vorba de cestiunea, decă cei-ce
au intrat în luptă pentru postulările na-
ționale, au chibzuit destul de bine mo-
mentul și decă au cumpânit destul de
bine forțele lor, și astăđi tótă »națiunea«
trebuie să se angajeze în luptă, și Sașii și
Românii, cari fac parte din ea, și cari decă
ar sta la o parte, ar puté fi cu drept pri-
viți ca nevrednici de drepturile și libertă-
țile, pentru a căror asigurare se pórtă
acésta luptă. (Voci: Ho, ho! Protestăm!
Cu totul alifal atun zakariyas)

În fine Dr. Zachariyas presentă urmă-
torea moțiune:

Congregațiunea să decidă 1) că față de
bar. Fejervary și guvernul séu nu are în-
credere, 2) că pe acest guvern, care n'a
satisfăcut cerințelor parlamentarismului,
să nu-l recunóscă de parlamentar consti-
tuțional și să-i refuze prin urmare sprijinul,
3) să se denegé executarea ordon-
nanțelor ilegale ale acestui guvern anti-
constituțional, și să interdică orașului Bra-
șov și comunelor din jur de a-se înainta
visteriei dările de stat plătite de bună
voie și de a-se înmăna biletele de convo-
care pentru recruți, cari se anunță de bună
voie, 4) că dorescé imediat convocare
a parlamentului și numirea unui guvern
constituțional din sinul majorității parla-
mentare și 5) că protestéză în contra amă-
nării și disolvării parlamentului în stare
de ex-lex.

Advocatul Carol Adam luând cuvén-
tul dice, că Sașii au fost deja preventori,
când în comisiunea permanentă au fost pen-
tru simpla luare la cunoscință a represen-
tațiilor din cestiune. Noi ca municipiu vo-
im să stăm departe de ori-ce pasiune de
partid. Suntem mulțumiți, decă putem să
avem pace aici între noi. Nici decum însé
n'avem causă de a vota pentru, ori contra
reprezentațiilor. N'avem causă mai ales de
a sprijini coaliția, al cărei ideal este ma-
ghiarizarea și care vrea să subjege națio-
nalitățile ideiei de stat național. În
interesul bunei înțelegeri însé vorbitorul
sprijinesce și recomandă ca adunarea să
priméscă propunerea lui Moor și să declare,
că ia cu regret la cunoscință cele petre-
cute la audiența regală de la 23 Sept.,
deși de atunci coróna însăși a dat asupra
lor o lámurire în tóte privințele satisfă-
cătoare.

Dr. A. Mureșianu luând cuvén-
tul constată, că în ceea ce s'a vorbit mai na-
inte, se reoglindeză pe deplin crisa gravă
politică, prin care trecem. Unul din ante-
vorbitorii maghiari, dep. Dr. Zakariyas, a
atins îndirect cestiunea, că óre cei-ce au pro-
vocat conflictul de față cu coróna, și-au dat
sémă ori nu decă sunt destul de tari, ca să
supórte tóte consecințele luptei începute? Dr.
Zakariyas e de părere. că despre acésta ces-
tiune nu mai e de discutat. Tocmai
acésta cestiune se impune însé ađi de sine,
căci éta ce privește ne ofere în congre-
gație cei doi ante-vorbitori maghiari, cari

reprezentă aici vederile conaționalilor lor din comitat. In vorbire lor se exprimă cele două direcțiuni adverse, ce sfășie ați pe Maghiari în două tabere. Pe când unul a plecat cu tot aparatul argumentelor coaliției, protestând contra noului guvern și a măsurilor luate de el, celălalt, d-l dechant Moor umblă să impace lucrurile cu modul său de vorbire conciliant. Tot ce doresc în numele său și al soților săi este numai a-se adauge ceva la hotărîrea comisiei permanente, să nu se mărginească totul numai la o simplă luare la cunoștință a curendelor și cel puțin în ce privește curenda referitoare la audiența din 23 Sept. să se ia la cunoștință cu regrete. De acest plastru are lipsă d-l Moor cu ai săi, spre a-și salva conștiința lor națională maghiară.

Apărătorul vederilor coaliției Dr. Zakarias a mai prezentat între altele lucrul așa ca și când Românii, Sașii și Slavii ar trebui să se simtă obligați a-se face ostașii coaliției. Oare prin aceea să se simtă ei legați, că partidele din coaliție au fost totdeauna cele mai aprige promovătoare ale sistemului asupritor și desnaționalizator, care dăinuiesc acum aproape de 40 ani?

Dacă Maghiarii se combat ați divisați în două tabere, nici una din acestea nu se poate și nu e în drept a se aștepta la sprijinul naționalităților, ale căror interese de viață și unii și alții le-au luat în deșert și le-au desconsiderat sistematic. Politicianii maghiari, ori au fost la putere, ori în opoziție, s'au dovedit dușmănoși egalei noastre îndreptățiri naționale.

Da, a sosit momentul, ca să recunoască Maghiarii, de ori-ce partid s'ar ține, că nu sunt destul de tari pentru lupta ce au început-o, fiindcă în împrejurările date nu pot conta la simpatia și sprijinul popoarelor conlocuitoare nemaghiare. Nu numai odată au răsunat în sala acesta municipală, ca și în alte multe din țară, cuvinte admonițoare la adresa Maghiarilor. Nimeni nu li-a dat însă ascultare, ci orgiile despotismului de rasă au devenit tot mai mari și provocătoare.

Și simte fie-care, că suntem numai la începutul crizei, ale cărei urmări, după cum a spus și avocatul Adam, sunt incalculabile. E deci datorita naționalităților a-și reculege forțele și a cumpăni bine ce fac și cu cine merg; căci e clar și neîndoios, că cu dușmanii declarați ai existenței lor, ori-ce ar fi, nu pot merge.

Oratorul a mai desfășurat apoi unele momente caracteristice ale născuțelor naționale maghiare, cari toate, fie îmbrăcate în haina opoziției, fie urmărite sub umbra puterii coronei, au ca țintă finală construirea statului național maghiar. In mijlocul acestor aparițiuni, Românii trebuie să fie pe pază și să-și dea bine seamă de situațiunea lor politică, mai ales acum când suntem în ajunul unei alte epoci.

(Cetesc apoi declarația făcută în numele membrilor români ai reprezentanței comitatense și publicată în nr. »Gaz. Trans.« de la 29 Oct. n. a. c.)

In fine d-l Mureșianu cere să se introducă în procesul verbal declarația Românilor și în ce privește propunerea d-lui Moor sprijinită de adv. Adam declară, că Românii nu o părăsesc și sunt numai pentru simpla luare la cunoștință a curendelor în înțelesul hotărîrei comisiei permanente.

S'a dat apoi cuvântul membrului Nicolae Bogdan, care a ținut următoarele:

D-l Dr. A. Mureșianu a precizat foarte bine punctul nostru de vedere. Dacă cu toate acestea am cerut cuvânt, vorbesc pentru că mă îndemn la această propunerea d-lui protopop Iuliu Moor! Dér nici nu înțeleg propunerea însăși, cât mai mult măhnirea ce transpiră din ea și tonul duios, cu care apellază la sprijinul congregațiunei noastre. Căci mărturisesc, că m'au impresionat vorbele d-sale și ca individ compătimeț pe compatrioții noștri maghiari pentru tratamentul de care au fost împărțășiți șefii coalițiunei din partea împăratului și regelui nostru în 23 Septembrie, și înțeleg și măhnirea și durerea, ce o simte poporul maghiar în urma acestui tratament, dér imi pare foarte rău, că noi ca congregațiune compusă din naționalități, nu putem veni în ajutor d-lui Moor și conaționalilor săi, și în special noi Românii nu le putem pune pe rana primită acel balsam, său cum a ținut d-l Dr. A. Mureșianu, acel plastru, care să le aline durerea. Și étă pentru-ce.

De 37 de ani încôce parlamentul din Pesta nici-odată n'a fost expresiunea fidelă a voinței țării și nu este nici ađi. Dér nici n'a reprezentat nici-odată interesele adevărate ale majorității țării, ci plecând dintr-o idee utopică și dintr'un patriotism fals: atât majoritatea guvernamentală, cât și minoritatea s'au pus totdeauna în serviciile unei singure rase, în ale rasei maghiare.

In urma acestei politici de guvernament s'a inaugurat în patria noastră un sistem nefericit, care de deci de ani e un izvor de suferințe pentru naționalități, ér tratamentul mașter, de care am fost împărțășiți mai ales noi Românii, ne-a ținut departe de viața parlamentară și nici-odată n'am privit în parlamentul din Pesta pe adevărații reprezentanți ai poporului nostru.

De aceea nu putem primi propunerea prea on. domn protopop Moor. Nu! On. congregație—pentru-că șefii de ađi ai coalițiunei, cari au fost la Majestatea Sa, sunt reprezentanții acelor partide și fracțiuni, cari totdeauna au escelat prin șovinismul lor față de naționalități și cari, decât luptă pentru limba de comandă maghiară, o fac érași pentru-ca să aibă un nou mijloc de a ne maghiarisa.

Mă alătur la declarația făcută de d-l Dr. A. Mureșianu în numele Românilor.

Incheindu-se desbaterea, se aduce la votare mai întâiu propunerea comisiei permanente, care se primesce aproape unanim. Presidiul aduce apoi la votare și amandamentul lui I. Moor și C. Adam. Majoritatea le primesce. De astă-dată însă Românii dimpreună cu mulți membrii sași au votat contra.

Situațiunea după publicarea programului.

Vădurm cum — afară de câteva foi cari s'au pus în solda guvernului — aproape întreaga pressă, nu numai cea maghiară din Ungaria, ci și șiare mari din Austria, s'au pronunțat nefavorabil față de programul desfășurat Sâmbătă de ministrul președinte Fejervary.

Evenimentul zilei este acum pozițiunea, ce a luat-o *partidul liberal maghiar* față de noul program și în genere față de guvernul Fejervary. La conferența partidului liberal au participat 84 membrii,

deputați ai partidului, 12 și-au scuzat absența, ér 14 au lipsit, fără a-și scuza absența. Despre aceștia din urmă se presupune că vor intra în noul partid *progresist* al lui Fejervary. Numărul celor, cari vor părăsi partidul liberal e de 25—30, cari vor intra cu toții în noul partid.

Conferența s'a ținut Lună. Contele Stefan Tisza a rostit un lung discurs în care s'a ocupat cu reforma electorală anunțată de guvern și cu numeroase date statistice a documentat, că votul universal secret cuprinde în sine un mare pericol pentru națiunea maghiară. A arătat apoi contele Tisza, că programul lui Fejervary se mișcă într'un cadru de șablon, în care au vécut lumina zilei programele tuturor partidelor politice maghiare.

Numai în modalitate se abate acest program de celelalte programe, într-un-cât adevărat în toate cestiunile singurate urmăresce răscolirea tendențelor classelor de jos ale poporului. Ceea-ce se află bun în program, său nu este nici decât nou, ori ceea-ce conține nou, nu este bun. Peste tot programul lui Fejervary nu e potrivit a săpa o nouă alvie pentru dorințele națiunei maghiare, pentru aspirațiunile și principiile conducătoare ale vieții publice maghiare.

Pe baza acestor motive Tisza a făcut propunerea, ca *partidul liberal să nu aprobe programul guvernului și să nu sprijinească acțiunea îndreptată spre realizarea lui*. Propunerea a fost primită cu unanimitate.

Despre votul universal, contele Tisza a ținut în special următoarele:

»Dacă vom introduce votul universal, ne așteptă înainte de toate puternica desvoltare a agitațiunei social-democratice și ne așteptă *isbucnierea puternică a curentului clerical și naționalist*; și ne mai așteptă apariția de mare însemnătate, că la naționalități, ca massă a cercurilor electorale, vor éși tot mai mult la suprafață *directiunile extreme*, dominând directiunile moderate... Zadarnic ne-am dumeri cu aceea, că numărul alegătorilor maghiari nu s'ar schimba esențial, ci s'ar îmbunătăți chiar, — însă decât pe baza noiei ordine electorale o forțe însemnată parte a alegătorilor maghiari s'ar pune în serviciul direcției destructive și demagogice, acesta n'ar face un serviciu cauzei națiunei maghiare, ci ar amenința c'un pericol infricosat întreaga națiune maghiară. Eu nu-mi închipuesc pericol mare pentru Ungaria, decât decât părțile națiunei maghiare provédute cu drepturi politice, ar face imposibilă desvoltarea pacinică liniștită.

In urma amintitei hotărîri a partidului liberal, se crede mai mult ca sigur, că partidul în frunte cu Tisza va trece în *oposiție*.

— Un alt eveniment este *conferența de éri a comitetului coalițiunei*. S'a pus în discuție noul program al guvernului și s'a votat unanim un proiect de rezoluție, în care se ține:

Comitetul diriguitor nu presupune, că opiniunea publică a țării ia în serios

programul guvernului. Ținta adevărată a guvernului este, ca prin noul program să instăpânescă pe vecie atotputernicia dreptului de *velo* al regelui, în armată a face imposibile postulatele naționale, a urca sarcinile militare, a face dependentă cestiunea economică de Austria cel puțin până la 1917, a trece administrația municipală în mâna statului, adevăc ruinaarea bastionelor de apărare a libertății maghiare. Națiunea maghiară nu este atât de credulă, încât să dea creșmément promisiunilor guvernului. Prima problemă a »națiunei« este de a apăra constituția.

— In numărul nostru de éri am amintit, că deputații sași s'au întrunit alaltăieri în conferență la locuința deputatului Schmidt, pentru a-se constătui asupra pozițiunei de luat în situațiunea actuală. In constătuirea de alaltăieri n'au decis însă nimic, de órece nu era cunoscută atitudinea partidului liberal din care fac parte și deputații sași.

Éri deputații sași s'au întrunit din nou, și deórece partidul liberal își marcaseră deja alaltăieri pozițiunea față cu guvernul și programul acestuia, deputații sași au decis la rîndul lor *să nu iasă din partidul liberal*, deórece o eșire n'ar fi motivată, cu atât mai puțin o atașare a lor la noul partid guvernamental.

Rusia — stat constituțional.

O scire foarte importantă sosesc din Petersburg. Țarul tuturor Rușilor a dat alaltăieri s'era un manifest, prin care acordă Rusiei constituție, ministeriu responsabil și reprezentanță populară provédută cu putere legislativă.

Marea mișcare revoluționară, care în ultimul timp a isbucnit c'o forță înspăimântătoare în întreg imperiul, se pare că a determinat pe Țar și pe cei din jurul său, a da poporului drepturile și libertățile pretinse, pentru cari s'a vécurs atâta sânge. Guvernul rusesc a vécut, că nu va pute să suprima cu succes această mișcare, că nici baionetele, nici crușimile forței armate nu vor pute sugruma mișcarea pentru libertate. Consilii peste consilii s'au ținut la Peterhof între Țar, Witte și ceilalți miniștri, până când în cele din urmă ómenilor prevédători li-a succés a convinge și a determina pe Țar, să dea concesiunile cerute de popor.

Și Țarul s'a învoit. Hotărîrea lui va fi fost mult influențată și de atitudinea amenințătoare a miliției, care în timpul din urmă fraternisa cu masele resculate și începă astfel să devină infidelă chiar față cu supremul ei stăpân. Așa de pildă în Lodz, miliția trimisă contra demonstranților, a pușcat în aer când i-s'a comandat

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Vederi ceresci.

Observarea ceriului instelat nu e numai folositoare, din punct de vedere intelectual, ci ofere și plăcere, deliciu, care se resimte de efect binefăcător pentru întreg organismul psihic și fizic al omului. După banalitățile obositoare de peste și, ne cade atât de bine, ne înseninăm atât de mult, când în liniștilele serii frumoșe ne ridicăm privirea la cerul lîmpede și ne ușurăm mintea și inima sub licăririle de raze ale stelelor scilipitóre.

Dacă ar simți bărbații noștri cei cu multă sciință de carte, său femeile noastre cele cu bune manieri, câtă plăcere ne poate aduce un telescop, cred că la fie-care familie s'ar afla un instrument atât de fermecător, pe cât de des se află, de exemplu, pianul. Armonia neîntrecută a ceriurilor nemărginite trebuie să ne deștepte cel puțin atâtea sentimente, câte ne deșteptă muzica cea mai frumoșă. Culmea frumșeții

acordurilor acustice se numesc dór »musică cerescă«. Deja o mică lunetă cu 45—100 corone ne relevă lumii de stele nevădute cu ochiul liber. Puterea ei ne arată petele solare, detalii de pe suprafața lunară: cercuri, munți, brezde și totă mărimea imposantă a veghetórei noastre de nópte.*)

Sunt de firma convingere, că pentru elevi și ómeni nedumeriți, privirea la telescop a Lunei pline constituie *intuiția* cea mai perfectă, din analogia căreia își pot imagina cu ușurință poziția în Univers a Pământului nostru. Cel puțin pe mine, ca băiat, nimic nu m'a cutremurat mai tainic, decât privind prin un binoclu globul uriaș al Astarteei, plutind în sfere depărtate, *nespriginil*, decât de forța *invizibilă* a atracției universale. Momente analóge su-

*) Cu ocaziunea ultimei luni pline (16 Oct. c.) făcând nițică astronomie în cercul unei familii din Merișor, o copilă de 9 ani insistând și ea să privească prin telescop, exclamă, după-ce s'a săturat de privire: »Vai, mamă, mică s'a făcut acum Luna!»

geréză imediat ideea, că forțe invizibile sunt adevăratele dominante pretutindeni.

In virtutea ei ne uimesc inelele lui Saturn, fazele Luceafărului, sateliții lui Jupiter. Se resolvă cumuli de stele: Pleiade, Hiade, Delfin. Se disting remarcabil nebuloșele din Andromeda, Arion, Lira și alte nenumărate vederi. Deja cu un astfel de instrument privirea noastră pătrunde la miliarde de chilometri în imperiul fără de margini al astrilor:

Te farmecă bolta albastră,
Ér mândra-i podóbă de stele
Îți umple de lacrimi privirea,
Uimită de focul din ele.
(A. Naum)

Pentru timpul de acum, indicăm două aspecte vrednice de observat, măcar cu binoclu de teatru:

- 1-a Mizar cu Alcor;
- 2-a Nebulosa din Andromeda.

Mizar se numesc stéua din mijloc a oștei celei rupte din Carul mare (É Ursae maioris), ér Alcor e stéua mititică din apropierea ei nemijlocită. Alcor se mai numesc și »Saidac«, cuvânt arab, însem-

nând »examinatóre«, numire provenită din faptul, că steluța astfel numită e de categoria VI, limita estremă la care se pot observa stele cu ochiul liber. Cu observarea acestei stele își examină Arabii agerimea vederii și firesc că astăđi încă are ochi bun, care o distinge bine, dér eu nu o mai disting. La binoclu își oferă aspect foarte drăguț, ér în ochian se pare că e satelitul lui Mizar, cu spațiu considerabil la mijloc.

Dela Mizar trecem drept priu Stéua polară și continuăm calea înainte, cam la odată și ceva distanță dintre Mizar și stéua Nordului. După puțină căutare remarcăm — cu ochiul liber — o mică pată sură. E vestita Nebulosă a Andromedei.**)

Acastă negură a observat-o în secolul X astronomul persan Al-Suffi și o descrie ca »mic nour pe ceriu«, dér în Europa s'a semnalat abia prin secolul XVII. Tóte semnele arată, că peste întunerece de ani se va descompune în stele, căci și până astăđi nu o stea s'a ivit în

**) In seriile de Noemvrie, pe la 9 ore, se află în zeuit.

...Esemplul a fost imitat și în orașe, încât trupe întregi s'au arat astfel la greviști. La toate acestea va fi contribuit și împrejurarea, care se pusese la cale o revoluție de acest fel — așa încât Țarul nu mai putea să se împotrivă, și a împlinit dorințele poporului.

...Ești scirile mai nouă sosite din Petersburg.

Constituția.

După o depeșă din Petersburg încă la 9 Octomvrie Țarul a dat constituția. După alte consfătuiri Țarul a primit programul liberal, ce i-l'a prezentat Witte, care numit ministru președinte. Țarul s'a arătat, ca camera deputaților, ce se va ocupa, să fie investită cu putere legislativă și toți reprezentanții classelor populației să fie provăduți cu drept electoral. S'a învoit și la aceea, ca în întregul țării să fie ridicată starea de războiu.

Manifestul Țarului.

Luni seara Țarul a dat un manifest următorul conținut:

— „Noi, Nicolae II, din îndurarea lui Dumnezeu Țarul tuturor Rușilor, Țarul Poloniei, marele principe al Finlandei etc., aducem la cunoștința tuturor supușilor noștri următoarele:

„Turburările și mișcarea ce au izbucnit în capitalele noastre și în numeroase alte localități, umplu de adâncă durere inima Noastră. Bunăstarea poporului este contopită inseparabil cu bunăstarea domnitorului și durerea domnitorului este tot-odată și durerea poporului său. Mișcarea actuală amenință imperiul nostru cu disoluție națională și cu violarea integrității și unității lui. Misiunea Noastră de domnitor ne impune datorința sublimă, ca cu toată știința, puterea și forța noastră, să accelerăm din răspundere în înlăturarea acestei mișcări periculoase pentru stat. Când am dat îndrumări respectivelor autorități, ca să ia dispozițiunile necesare pentru încetarea perturbării ordinii, a esceselor și violențelor și să ia măsuri pentru apărarea poporației pacifice, — am vădit tot-odată necesar, ca în interesul succesului dispozițiunilor îndreptate spre liniștirea vieții publice, să dăm o direcție unitară activității autorităților supreme de guvernare“.

Manifestul spune apoi, că acordă și garantează inviolabilitatea libertății credinței, a cuvântului, libertatea de întrunire și dreptul de a se înființa societăți. Toate clasele poporului, cari până acuma au fost împărțite de dreptul electoral, sunt de acum înainte alegători pentru Duma imperială.

...vârtejului ei. Părerea dominantă e, că avem înaintea noastră un sistem solar în geneză (cum odinioară fost'a și sistemul nostru), dar de dimensiuni colosale. Luând drept limită calea lui Neptun: diametrul sistemului nostru solar atinge cifra oribilă de 9 miliarde kilometri. Diametrul Nebulosei din Andromeda e cel puțin de 200 ori atât.

Mare ești Tărie și minunate sunt lucrurile tale și un cuvânt nu poți arăta în de-ajuns minunile ce sevărsesc. Cum-că înțeleptă cu adevărat este orânduiala ta, toate faptele tale arată, că mai mult decât toate legea, ce cuprinde nu numai nemărginirea în spațiu, ci și eternitatea în timp!

Dulce e viața, ce o trăim, pentru lumea spirituală; plăcută e, decât putem abandona grijile materiale ale lumii ordinare; delicioasă, când ne putem avânta în înălțimi eterice, consacrand momentele de sărbătoare studiului adevărului, înfinitului, eternității.

Geoagiu, 28 Oct. 1905.

Gavr. Todica.

Nici o lege nu va intra în vigoare fără consimțământul Dumei. Aleșilor poporului li-se asigură supraveghierea legalității actelor săvârșite de autorități.

Impresia produsă de manifest.

Manifestul a ajuns la cunoștința poporației din Petersburg pe la miezul nopții prin edițiile speciale ale ziarelor. Mulțimea striga „Trăescă libertatea!“, și invita patrurile să se întorcă la casarmă. Duma orașului Petersburg a adresat Țarului o telegramă prin care salută cu bucurie solia libertății dorite. Telegrama începe cu cuvintele: „Un ura împăratului poporului liber“.

Din Varșovia se anunță, că manifestul a produs acolo cea mai profundă impresiune. Oamenii se îmbrățișează și se sărută de bucurie. Patrurile militare s'au retras în casarmă. Ofițerii ruși participă la bucuria poporației.

Ordonanțele

ministrului instrucțiunii publice Lukaș în comisiunea administrativă a comitatului Brașov.

Cetitorii noștri știu, că comisiunea administrativă a comitatului Brașov, la propunerea lui Dr. Karl Ernst Schnell, a decis cu toate voturile contra votului d-lui Ioan Lengeru, — singurul membru român în această comisiune — de a adresa ministrului instrucțiunii publice o petițiune în afacerea cunoscutelor ordonanțe. Ești textul propunerii lui Dr. Schnell:

„Înaltul ordin al Excelenței Sale, d-l ministrului de culte și instrucțiunea publică, de la 15 August 1905 Nr. 72.000 a provocat mari îngrijiri la patronii confesionali ai școlilor.

Patronii confesionali ai școlilor, cari, ca și până acuma, așa și în viitor recunosc cu cea mai mare culanță (bereitwilligst), că școlile primare întreținute de dânsii au și problema de a face posibil și a mijloci ca locuitorii patriei să învețe limba statului, nutresc această îngrijire mai ales față de punctul 2 al ordinului, privitor la numărul orelor rezervat pentru instrucția limbii maghiare.

În cercurile patronilor confesionali ai școlilor s'au ivit mai departe grave îngrijiri în privința unor măsuri din numitul ordin, cari tratăză despre procedura disciplinară.

Având însă convingerea, că Excelența Sa d-l ministrul al cultelor și instrucțiunii publice, va fi aplecat a asculta îngrijirile juste și a-le împrăștia — fac propunerea:

Onorata comisiune administrativă să decidă a se adresa Excelenței Sale d-lui ministrul al cultelor și instrucțiunii publice o reprezentație cu următoarea rugăminte:

1) În privința numărului de ore rezervat pentru instrucția exclusivă a limbii maghiare, d-l ministrul să binevoiescă a menține dispozițiile stabilite de antecesorul său. (A se vedea ordinul Nr. 66.491 din 1 Octomvrie 1903 adresat consistorului evanghelic).

2) Comisiunea administrativă având pe de o parte convingerea, că procedura disciplinară prevăduită în punctul 6. sub. lit. b) al înaltului ordin Nr. 72.000/1905, pentru ca rezultatul insuficient în instrucția limbii maghiare, tocmai în sensul acestui ordin, numai atunci poate intra în vigoare și poate fi executată, când învățătorul dinădins nu-și îndeplinește datorile fixate în lege, — er pe de altă parte comisiunea administrativă prin dispoziția înaltului ordin cuprinsă în punctul 6 vede primejduite drepturile învățătorilor numiți înainte de anul 1872, rogă pe Excelența Sa d-l ministrul al cultelor și instrucțiunii publice, să binevoiescă spre înlăturarea acestor îngrijiri a enunța, că prin amintita dispozițiune a ordinului său nu se ating cătuși de puțin drepturile învățătorilor numiți înainte de 1872.

După informațiunile, ce le au membri sași ai comisiunii administrative din Brașov, ministrul Lukaș e dispus a împlini întocmai preamodesta cerere cuprinsă în propunerea lui Dr. Schnell.

Ești acum și propunerea prezentată de d-l Ioan Lengeru în amintita ședință a comisiunii administrative:

„Comisiunea administrativă să înainteze Excelenței Sale, d-l ministrul al cultelor și instrucțiunii publice, o reprezentație cerând, ca Excelența Sa să binevoiescă a-și revoca înaltul ordin Nr. 72.000/1905

fiind-că dispozițiile lui referitoare la învelirea limbii maghiare depășesc ținta prevăduită în legile în vigoare și fiind-că violăză în același timp autonomia bisericilor“.

SCIRILE DILEI.

— 1 Noemvrie n.

Jurământul recruților. Astăzi, 1 Noemvrie a avut loc prestarea solemnă a jurământului din partea recruților regimentului nr. 50 din Brașov. Recruții au intrat de bună voie la 1 Octomvrie. Se știe că regimentul nr. 50 este compus aproape exclusiv din Români.

În adunarea extraordinară a comitatului Sibiu, ținută în ziua de 30 Octomvrie au fost aleși din nou în comisiunea administrativă membrii sași și români, cari își dăduseră dimisia din incidentul cunoscutelor ordine ale ministrului instrucțiunii publice Lukaș. Actul alegerii a fost precedat de un discurs rostit de Dr. Albert Arz v. Straussenburg.

Procesul pentru »Marșul lui Iancu« și »Haideții frați«. Sunt aproape doi ani, că procurorul reg. din Timișoara a făcut proces criminal d-lui Ioan Vidu ca aranjator, publicator și răspânditor, și d-lui Traian Barzu ca răspânditor al pieselor musicale corale »Marșul lui Iancu« și »Haideții frați« Acum se anunță, că prin decizia nr. 9532 pen. 1906 judele de instrucție al tribunalului din Timișoara »la propunerea motivată« a procurorului, a sistat procedura atât față de d-l Ioan Vidu, cât și față de d-l Traian Barzu, și a dispus ca esemplarele confiscate să se restituie tipografiei și librăriei diecesane din Caransebeș, ceea ce a și urmat. Se știe, că în acest proces senzational au fost ascultați vro 30 Români distinși din toate părțile Ungariei și a Ardealului ca martori, cari toți au fascinat, că aceste cântece se cântă de întreaga Românie de 50 și mai bine de ani fără să fi provocat vre-o revoltă. Dintre brașoveni au fost ascultați la timpul său d-nii V. Onițiu și G. Dima.

Congregația comitatului Arad s'a ținut alaltăeri. La propunerea comitetului permanent s'a votat neîncrederea noului fișpan Vasarhelyi. Opoziția din comitat însă nu va pune piedecă instalării fișpanului la 4 Nov. În numele membrilor români ai congregatei d-l Vasile Goldiș a prezentat o moțiune, după care comitatul să facă o reprezentație la guvern în contra cunoscutelor ordonanțe ale ministrului de culte și instrucțiune publică Lukaș. Moțiunea a fost respinsă cu 92 contre 72 voturi.

Adunarea poporală din Sebeșul-săsesc Dumineca trecută s'a ținut în piața mică din Sebeșul săsesc o adunare poporală, la care au luat parte vre-o 400—500 Români. La această adunare au fost de față și dd.: Dr. Liviu Lemenyi, avocat în Sibiu, Dr. Nicolae Comșa și Dr. Ștefan C. Pop, deputați, cari au fost primiți cu ovațiuni la gara din Sebeș. Adunarea a fost presădată de protopopul S. Median. A vorbit Dr. Lemenyi, Dr. N. Comșa și Dr. Ștefan C. Pop. — După acesta d. George Tătaru funcționar de bancă, a prezentat o moțiune, care a fost votată cu unanimitate: 1) Adunarea votează încredere deputaților naționaliști; 2) Pretinde introducerea votului universal la alegerile de deputat, municipale și comunale; 3) Deputatul C. Hieronymi se dă vot de blam; 4) Față cu partidele coalizate se exprimă neîncrederea, fiind-că caută a restringe drepturile naționalităților și nu lucrăză în interesul binelui comun al patriei; 5) Poporul român declară, că n'au uitat jurământul conținut în diploma de la 20 Octomvrie 1860, conform căruia poporul român a fost declarat ca națiune egal îndreptățită, și numai ca națiune alcătuitoare de stat poate și vră să contribuie la sarcinile monarhiei; 6) Deputații naționaliști sunt rugați a reprezenta aceste rezoluțiuni în dietă.

În adunarea comunității catolice din Brașov ținută la 29 Octomvrie, directorul financiar Szent Balint, după cum scrie »Br. H.« a făcut propunerea, ca adunarea să enunțe a se da mai mare importanță limbii maghiare în ținerea predicilor. Parochul-abate Edmund Neuhirer a relevat pe de o parte progresul mare, ce s'a făcut pe acest teren sub conducerea sa, pe de altă parte însă a declarat, că autonomia nu are amestec în cele spirituale și deci adunarea nu poate da instrucțiuni în această privință. — D-l Dr. Zakarias Iános vorbind la această cestiune, a relevat, că propunerea lui Szent Balint deși după literă nu atinge o cestiune din sfera autonomiei, totuși merită să fie luată în considerațiune ca o dorință justă, cu toate că pe de

altă parte trebuie să ne dăm silința, ca să se asigure și sprijinul credincioșilor catolici nemaghiari pe seama comunității.

»Preot nepatriot«. Sub titlul acesta un corespondent, care semnează S. M. trimite din Iara (lângă Turda) diarului »El-lenzeck« următoarea scire:

»În seara de 26 Octomvrie între orele 9—10 în birtul »Lumea nouă« a lui Szabó János, birtașul însuși și cu comptabilul Neszveda Bela petreceau la o masă, er la altă masă era preotul român din cea comună, Ioan Lucaci, cu mai mulți tineri români. Se vorbira despre criza politică și preotul — care de altmintea se bucură de o subvenție enormă (!) de la statul maghiar — adresându-se celor doi maghiari, i-a amenințat cu furie: »Băgați de seamă, pentru-că peste o lună și jumătate vom fi noi stăpâni, er voi îi juca, după cum vom fluera noi. Ardealul e al Românilor, aici să nu vă îngâmfați și să nu cântați unguresce, că nu sunteți în Ungaria. Caracteristic pentru sentimentele acestui popă mai este, că el știe să însuflețască așa de mult tinerimea română pentru împăratul, în cât se anunță în masse pentru serviciu în armata comună. De aici s'au anunțat deja 5 recruți. — Ce o fi și asta?«

Ești ce o fi. Szabo și cu Neszveda »mulțind« împreună, s'au trăsniț, și au visat corespondența de mai sus. Asta o fi!

Inchiderea unei școle grecesci în România. Ministerul român al instrucțiunii a hotărât închiderea școlei comunității grecesci din Calafat din cauza gravelor abateri contra regulamentelor școlare.

Quartett Fitzner. La 15 Noemvrie publicul Brașovean va avea ocaziune de a asculta renumitul quartett Fitzner. Concertul va avea loc în sala cea mare a Redutei. Din acest quartett fac parte: Rudolf Fitzner I violină, Theodor Hess II violină, Iaroslav Czerny, viola, și Anton Walther, cello. Quartetul a debutat în Salzburg, Brünn, Viena, Praga, Innsbruck, Teplitz, Alexandria, Cairo (Egipt), Berlin, Graz, în diferite orașe ale Italiei, Sibiu etc. și cele mai mari diare s'au pronunțat forte elogios asupra acestui quartett.

Concertul muzicii orașului. Duminecă în 5 Noemvrie muzica orașului dă un concert în hotelul »Europa«. Inceputul la orele 8 seara. Intrarea 60 bani.

Cursul preparator al societății filarmonice ține Joi seara la orele 7 repetiție.

Concertul Willy Weston. Relevăm, că la concertul renumitului pianist wagnerian Willy Weston își va da concursul și pianistul brașovean d-l Paul Richter, care va acompania pe cântăreța d-na Dr. O. Fodor.

Literatură.

A apărut în institutul de arte grafice și editura »Minerva« din București M. Eminescu, »Poesii postume«, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul cor. 1.50.

»Chipuri dela Mahala« de N. N. Beldiceanu. Conține pe 305 pagini următoarele materii: Tușa Rucșandita, Focul lui Don Vagmistru, Cocóna Vastica. O sindrofie, Bunicii, În prețea focului, Domnul Bucur, Domnul Tudorache Domnișoara Bița, Un interior, Stafia, O afacere biserică. La Filaret, Spaimă. Romanța. — Prețul cor. 1.50 bani.

Se pot procura și la librăria și tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 31 Oct. În urma manifestului Țarului, mișcarea revoluționară începe să scadă. Greviștii cer să fie reprimiți la muncă. Din Petersburg au început să plece trenuri spre Moscva. — Witte a prezentat Țarului un memoriu, în care își espune părerile cum să se introducă libertățile constituționale. Țarul a primit lista ministeriului prezentată de Witte. Dintre miniștri de până acuma numai ministrul căilor ferate Chilkow rămâne în postul său. La subscrierea listei au asistat numai Bulygin și Trepow.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca renașterii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În ziua anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondare „Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în toamă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să pótă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumósei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutinden în tre noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Unde se mănăncă bine și se béu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospétă dela cep în fie-care di? ? La

Restaurantul Schwarzburg în Brașov, Str. Spitalului nr. 20.
Listă de bucate românescă.
De o cercetare numerosă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA,
conducătorul restaurantului.

133-0

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Octomvrie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	114.05
Renta de coróne ung. 4%	95.70
Impr. cáil. fer. ung. în aur 3 1/2%	96.50
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4%	95.75
Bonuri rurale croate-slavone	96.30
Impr. ung. cu premii	218.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	161.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	100.50
Renta de argint austr. 4 1/10	100.10
Renta de aur austr. 4%	118.30
Renta de coróne austr. 4%	100.04
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.55
Losuri din 1860	158.80
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.40
Acții de-ale Băncei ung. de credit	784.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	675.75
Napoleoniori	19.13
Mărci imperiale germane	117.42 1/2
London vista	240.20
Paris vista	95.55
Note italiene	95.65

Cursul pieței Brașov

Din 31 Octomvrie n. 1905.

Bancnote rom. Cump. 18.98 Vënd. 20.—	
Argint român	18.92
Napoleoniori	19.10
Galbeni	11.20
Mărci germane	117.20
Lire turcesci	21.50
Seris. fonc. Albine 5%	101.—
Ruble Rusesci	2.53

CINE dorește a cumpăra
Losuri a loteriei de clase
reg. ung. priv. și
a pune preț pe o relațiune care
oferă
PRIMA și MARE SIGURANȚĂ

acela să se adreseze în interesul
propriu la

**NATIONALE WECHSELSTUBEN-
GESELLSCHAFT**

BUDAPEST, Andrassy-tér 9,

unde după dovedire sau plătit până
acuma câștiguri mai mult de
16 milioane coróne.

Important!

Notița redacțională din „Penzügyi Hirlap“:

Colectorii principali sunt streini imigrați, cari sau etablat în Budapesta și oferă losuri sub sume streine ungurești, făcând reclame care nu corespund adevărului. — În Prusia, Saxonia etc. unde există loterii de clasă sunt astfel de reclame oprite. Cu privire la aceea că colectorii sunt responsabili față de clienții lor pentru câștigurile eventuale, este de recomandat a se adresa numai la firme de încredere și cu capital, ca și în cas de o eróre posesorii de losuri se fie despăgubiți.
1-6.1917.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recelă, înbuibare, mănăcări greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, seu viață neregulată și-au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, durei, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun
Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosescă de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăală, grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, bătăie de inimă, înasomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătură întret uitând vinul de burueni. Asămenea curăță din stomac materii stricăcioase prin eșirea ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseori din mistuire rea și din dispoziție lăncăvicioasă a ficatului. Persóne cari pătinesc de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângese cu înocetul Vinul de burueni dá impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefăcerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. Multime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldiára, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Pápolcz, Zágon, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklo-vár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kóhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholez, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Töresvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivásárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“. — Trimite și seu mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirit de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmusă a. 100. Aceste părți constitutive se se amestecă.

Primul stabiliment
de văpsitorie artistică cu abur și
spălătorie chimică.
FABRICA Str. năsipului Nr. 1/a.
Biroul principal str. Hirscher Nr. 3.
(Vis-à-vis de sala de concert.)
Se recomandă pentru văpsit Garde-
robe de dame, bărbați, întregi ori des-
făcute, asemenea și pentru curățit.
Cu tótă stima:
W. Körner.
43-100.(1830)

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat seu lunare.

De vëndare.
O casă, care constă din 4 loc
cuinte, cu o pivniță lungă de 20
metri, cu o grădină frumóasă de le-
gume și pomi roditori și cu 1 jugăr
de loc arător este
de vândare,
vis-a-vis de Calea Ferată, nemijlocit
lângă atelierul Căii ferate.
Informațiuni detaliate în Strada
Agrișilor sub nr. 8. (Blumena). 2-3

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și dame al lui

N. P. GOLDMANN Brașov

Confecțiuni de bărbați
Têrgul Inului 31-33 în palatul lui Czell.

Fondată la 1892.

Confecțiuni de Dame
Têrgul Inului Nr. 28.

În sezonul de primăvară am dovedit On. public, că în piața locală am fost cel mai ieftin și am fost superior ori cărei concurențe!
Pentru că de când există prăvălia mea, mi-am procurat depositul meu de haine tot-deuna cu bani gata.

De ce? haine bune, durabile pentru iarnă, cu garanție de un an, veritabile, originale indigene de Zsolna și Gács **numai la mine se pot afla.**

Haine gata după modă, pentru bărbați și copii, precum și Paltóne de tómnă și iarnă, înlocuesc cu desăvê-
șire hainele de comandă, de-ore-ce se confecționează sub privighierea mea personală, după croiala cea mai modernă, din stoffe curate de
lână, cu accesorii de cele mai durabile.

În depositul meu se află pentru agronomi, neguțatori **Surtuce** veritabile din piele de capră Danesă cu căptușală de blană și ștofă,
Raglone, Derbi, de vênat, Paltóne proțești. — Cu deosebire **mare deposit în Blane** de călătorie și pentru oraș. **Costume**
de patinat și deosebit **Surtuce** de patinat cu căptușeli din ștofă și blană.

Cel mai mare deposit în haine pentru Dame și Domnișóre.

Alegere colosală din fie-care specie și prețuri ieftine surprinďătoare.

Rogându-mé de sprijinul Onor. public, sunt cu tótă stima

N. P. GOLDMANN, Brașov, Têrgul Inului 28 (palatul Czell).